

बेरोजगारी रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या
संधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२००२/२३२६७/प्र.क्र.२१९/पदुम-१७
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक २९ मे, २००३

बाधा -

शासन निर्णय, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग क्र-रोस्वरो-२००२/प्र.क्र.२६७/
रोस्वरो-१, दिनांक १७ ऑगस्ट, २००२

- पशुसंवर्धन : १) शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-१०/२००२/प्र.क्र.८४/पदुम-४, ३० मार्च, २००२
२) शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-१०/२००२/२२५९/(५४)/पदुम-४, दि. ३० मे, २००२
- दुग्धव्यवसाय : १) शासन निर्णय क्र. रोस्वरो-१००१/प्र.क्र.१२४/पदुम-८, दि. १३ मे, २००२
- मत्स्यव्यवसाय : १) शासन निर्णय क्र.मत्स्यआ-२००२/प्र.क्र.१०/पदुम-१२, दि. ३० मार्च, २००२
२) शासन निर्णय क्र.मत्स्यआ-२००२/प्र.क्र.१०/पदुम-१२, दि. १६ जानेवारी, २००३

शासन निर्णय :

सहकारी सेवा संस्था आणि लोकसेवा केंद्र स्थापन केल्यानंतर काही संस्था/ केंद्रांना कामे उपलब्ध झाली असली तरीही ती पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध व्हावीत आणि अशा संस्थांचे/केंद्रांचे बळकटीकरण करण्याच्या दृष्टीने शासन निर्णय रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग, दिनांक १७ ऑगस्ट, २००२ अन्वये बेरोजगार सेवा सहकारी संस्थांना विविध आर्थिक सवलती देऊन विविध उपाययोजना आदेशित करण्यात आलेल्या आहेत. पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय विभागाकडून वरील संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये बेरोजगारांना रोजगार तथा स्वयंरोजगार उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने विविध प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यात आलेले आहेत. या प्रशिक्षण कार्यक्रमात प्रशिक्षण घेतलेल्या बेरोजगारांना रोजगाराची व स्वयंरोजगाराची संधी खालीलप्रमाणे उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत :

पशुसंवर्धन :

सन १९९७ -२००० या कालावधीत रोजगार व स्वयंरोजगार निर्मितीच्या कालबद्ध कार्यक्रमांतर्गत राज्यातील पशुसंवर्धन खात्याच्या संस्थेद्वारे २५ टक्के शासकीय अनुदान व ७५ टक्के बँकेचे कर्ज उपलब्ध करून देण्यात येते. लाभार्थीच्या हिश्याच्या स्वरूपात सुशिक्षित बेरोजगार लाभार्थींना पाच संकरित गाई/म्हशी किंवा २० शेळ्या/मेंढ्या अधिक एक नर किंवा अंड्यावरील ५०० कुक्कुट पक्षी वाटप करण्याची योजना राबविण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे बेरोजगारांना संघटीत करून नागरी व ग्रामीण भागात दैनंदिन गरजेच्या सेवा उपलब्ध करून देणे शक्य व्हावे यासाठी लोकसेवा केंद्र स्थापन करण्यात आली आहेत .

शासकीय किंवा निमशासकीय अंगिकृत उपक्रम यांच्यामार्फत खरेदी करण्यात येणाऱ्या मालाचे वर्गीकरण करून ज्या मालाच्या उत्पादनाकरीता उच्चतंत्रज्ञानाची गरज नाही अशा मालाची / वस्तुची यादी तयार करण्यात यावी

व या वस्तु किंवा मालाची खरेदी करतांना बेरोजगारांच्या सहकारी संवा संस्थांकडून किमान २५ टक्के आणि महिलांच्या बचत गटामार्फत किमान २५ टक्के या प्रमाणात खरेदी करण्यात यावी त्याकरीता संबंधित कार्यालयांनी वस्तुंच्या किमतीचे दरपत्रक किंवा सेवा दरपत्रक निश्चित करावे. वरील वस्तु / मालाची खरेदी किंवा सेवेचा पुरवठाकरीता निविदा भरतांना अनामत रक्कम भरण्याच्या अटीतून पंजिकृत बेरोजगारांच्या सहकारी सेवा संस्थांना / लोकसेवा केंद्रांना सुट देण्यात यावी अशा सुचना निर्गमित करण्यात येत आहेत.

नागरी किंवा ग्रामीण भागात जेथे पशुसंवर्धन विभागाची संस्था कार्यरत नाही, अशा गावात कृत्रिम रेतनाच्या सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी संदर्भ क्र. २ मधील शासन निर्णयानुसार कृत्रिम रेतनाचे प्रशिक्षण घेतलेल्या इंडियन व्हेटनरी कौन्सिलकडे नोंदणी केलेल्या पशुवैद्यकीय पदवीधर सुशिक्षित बेरोजगारांना संधटित करून त्यांना लोकसेवा केंद्र स्थापन करण्यास प्रोत्साहन देण्यात आले आहे. अशा सुशिक्षित पशुवैद्यकीय पदवीधरांना कृत्रिम रेतन कार्यासाठी आवश्यक द्रवणत्र पात्र, गन, सिध्द इ. साठी बँकेमार्फत कर्ज उपलब्ध करून देण्याच्या कामी त्यांना सहकार्य व मार्गदर्शन करण्यात येते. तसेच गोठित रेतमात्रा व द्रवणत्राचा शासकीय दराने रोखीने पुरवठा करण्यात येतो. जेणेकरून प्रशिक्षित सुशिक्षित बेकरांना रोजगार व स्वयंरोजगार उपलब्ध होत आहे.

शासन निर्णय दि. ६ एप्रिल, २००० अन्वये निश्चित केलेल्या दराने सेवा केंद्रावरील पशुवैद्यकीय पदवीधर कृत्रिम रेतनाच्या सेवेसाठी सेवाशुल्क वसूल करतील. पशुसंवर्धन विभागातील विविध कार्यालयामध्ये वर्ग-४ ची पदे रिक्त असतील तर सदर पदे रिक्त असलेल्या कालावधीमध्ये इमारतीची साफसफाई, स्वच्छतेची कामे, पशुवैद्यकीय दवाखान्यातील / प्रक्षेत्र इतर संस्थांवरील वर्ग-४ च्या कर्मचाऱ्यांना करावी लागणारी कामे, बेरोजगार उमेदवारांच्या सहकारी सेवा संस्थांकडून कंत्राटी पध्दतीने करून घेण्यात यावीत. अशी कामे देताना त्या पदावरील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाच्या खर्चापेक्षा जादा खर्च होणार नाही, याची दक्षता घेण्यात यावी. सेवा सहकारी संस्था अथवा लोकसेवा केंद्राबाबतच्या अधिक तपशिलाबाबत स्थानिक स्तरावर रोजगार व स्वयंरोजगार कार्यालयाशी संपर्क साधून आवश्यक माहिती उपलब्ध करून घेऊन कार्यवाही करावी व आवश्यक तेथे स्वयंसेवी संस्था, लोकसेवा केंद्रे यांना सहभागी करून घेण्यात यावे.

दुग्धव्यवसाय

दुग्धव्यवसाय विभागा अंतर्गत दुध विक्री केंद्र/ आरे सरिता केंद्राचे वाटप शासन जापन दि.५ एप्रिल, १९९९ मधील तरतुदीनुसार करण्यात येते. सदर दुध विक्री केंद्र/ आरे सरिता वाटप करण्याच्या पध्दतीत सुशिक्षित बेरोजगारांना ३० टक्के आरक्षण ठेवण्यात आलेले आहे व त्याद्वारे सुशिक्षित बेरोजगारांना रोजगाराची तथा स्वयंरोजगाराची संधी उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

दुग्धव्यवसाय विकास विभागाअंतर्गत संदर्भाधीन दि. १३ मे, २००२ च्या शासन निर्णयाद्वारे प्रशिक्षण पूर्ण केलेल्या बेरोजगार उमेदवारांना तालुका / जिल्हा / प्राथमिक सहकारी दुध संस्थांमध्ये तसेच खाजगी दुध संस्थांमध्ये त्यांना नोकरीची संधी उपलब्ध आहे.

मत्स्यव्यवसाय

सागरी व भू-जलाशयीन क्षेत्रात मत्स्यसंवर्धन करु इच्छिणाऱ्या व्यक्तींसाठी मत्स्यव्यवसाय विभागातील अदयायावत तंत्रज्ञान उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने विभागामार्फत कमी कालावधीचे एकूण १० प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे. असे प्रशिक्षणार्थी अन्य ६ सभासदांच्या सहकार्याने गट स्थापन करून राष्ट्रीय सहकार विकास निगम योजने अंतर्गत नौका बांधणीसाठी अर्थसहाय्य मिळवू शकतात व त्यामुळे एका गटातील ७ सभासदांना रोजगार उपलब्ध होवू शकतो.

निमखान्या पाण्यातील मत्स्योत्पादन करण्यासाठी आणि लोकांना त्यातून रोजगार व स्वयंरोजगार उपलब्ध होण्यासाठी शासकीय खाजन जमिन भाडेपट्टीने देण्याचे धोरण दि. २३/११/२००१ च्या शासन निर्णयान्वये

शासनाने जाहिर केलेले आहे. यापध्ये स्थानिक मच्छिमार, दुर्बल घटक व मच्छिमार सहकारी संस्थांना प्राधान्य देण्यात आले असून ६० टक्के खाजण जमिन त्यांचेसाठी राखून ठेवण्यात आली आहे. उर्वरित ४० टक्के खाजण जमिन लहान मोठ्या उद्योजकांना देतांना स्थानिक मच्छिमार व दुर्बल घटकातील लोकांना प्रशिक्षण व प्रोत्साहन देवून नोकरीत सामावून घेण्याची तरतुद करून मच्छिमारांच्या हिताचा विचार शासनाने केला आहे.

शासन निर्णय दि. ३०/३/२००२ अनुसार मत्स्यव्यवसायासंबंधी प्रशिक्षण घेतलेल्या बेरोजगार युवकांना मत्स्यव्यवसायासाठी जाळी वाटप व खाजण जमिन भाडेपट्टीने देण्यात येते. त्यामुळे बेरोजगार युवकांना रोजगाराची व स्वयंरोजगाराची संधी उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे.

कोकण विभागाप्रमाणे इतर सर्व विभागात यापुढे मोठ्या प्रमाणावर प्रशिक्षण सत्रे आयोजित करण्यात येणार आहेत.

उपरोक्त विविध शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने प्रशिक्षित होणाऱ्या बेरोजगार उमेदवारांना विविध विभागात उपलब्ध असलेला रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या योजनांतर्गत रोजगार व स्वयंरोजगार उपलब्ध करून देण्याबाबतची कार्यवाही सर्व विभाग प्रमुखांनी करावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(जे. पी. डांगे)

प्रधान सचिव (पदुम), महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. मंत्री (दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
मा. मंत्री (पशुसंवर्धन), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
मा. राज्यमंत्री (दुग्धविकास व पशुसंवर्धन), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
मा. राज्यमंत्री (मत्स्यव्यवसाय), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
आयुक्त, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
मा. सत्तागार, रोजगार व स्वयंरोजगार, मुंबई
व्यवस्थापकीय संचालक, मॅकको लि., मुंबई
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास महामंडळ मर्या. मुंबई
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र शेळी व मेंढी महामंडळ मर्यादित, पुणे
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी दूध महासंघ मर्यादित, मुंबई
कुलगुरु, महाराष्ट्र पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ, नागपूर
सर्व प्रादेशिक दुग्धविकास अधिकारी
सर्व प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहसंचालक
सर्व प्रादेशिक मत्स्यव्यवसाय उपसंचालक,
महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा परिक्षा)/(लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर
रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
उपसचिव (पशुसंवर्धन)
उपसचिव (मत्स्यव्यवसाय)
सर्व कार्यासन अधिकारी, (पदुम कक्ष)

मा. मंत्री (शे. पशु. मत्स्य.)
३०/३/०२

लिपिक

मन्त्री, रोजगार व स्वयंरोजगार आणि भटक्या
विमुक्त जाती व इतर मागासवर्ग कल्याण

महाराष्ट्र शासन

मुंबई ४०० ०३२